

השפעות מלחמת "חרבות ברזל" על איזון מדדים מטבוליים בקרב מבוטחי כללית, לפי מעגלי השפעה

ד"ר אסי סיקורלי¹, ד"ר יעל וולף שניא², אילן פלדהמר², ד"ר רונן ארבל³, ד"ר שלומית ירון⁴, ד"ר גיל לביא²
1- מחוז דרום, 2- אגף תכנון ואסטרטגיה, 3- אגף רפואה, חטיבת הקהילה, 4- ביה"ח שניידר, שירותי בריאות כללית

רקע

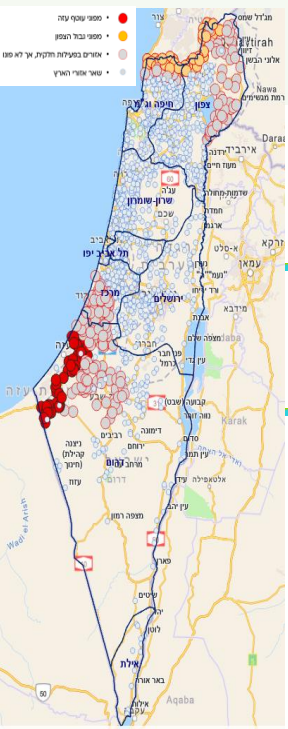
מצב מלחמה, וביתר שאת פינוי אוכלוסיה בעת מלחמה, מציבים אתגרים בשמירה על בריאות האוכלוסיה גם עקב השפעות עקיפות של המצב על הבריאות.

מטרה

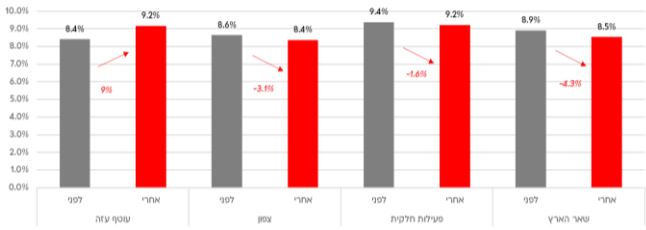
בחינת השינויים בשיעור אי-איזון סוכרת, יתר לחץ דם, והיפרליפידמיה לפני ואחרי פרוץ המלחמה, בחלוקה לפי מעגלי השפעה צפויים.

שיטות

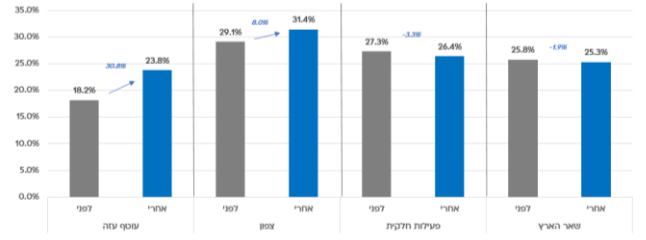
מחקר רטרוספקטיבי בקרב מבוטחי כללית, המשווה שיעורי אי-איזון לאחר פרוץ המלחמה (מדידה אחרונה) למדידה האחרונה בשנה טרם המלחמה. נכללו מבוטחים בני 18-74, בעלי בדיקות בשתי התקופות. נבחנו: רמות המוגלובין מסוכרר $9\text{mg\%}$ מעלה בחולי סוכרת, רמות ל"ד מעל 140/90 בבעלי אבחנת יל"ד, ורמות LDL מעל 130 בבעלי אבחנת היפרליפידמיה. זאת, תוך ריבוד לפי כתובת המגורים הקבועה של המבוטח: (1) יישובי עוטף עזה שפונו, (2) יישובי גבול הצפון שפונו, (3) יישובים שאושרו ל"פעילות חלקית" בלבד לפי הנחיות פיקוד העורף במהלך אוקטובר 2023, (4) יתר היישובים בארץ (ראו מפה).

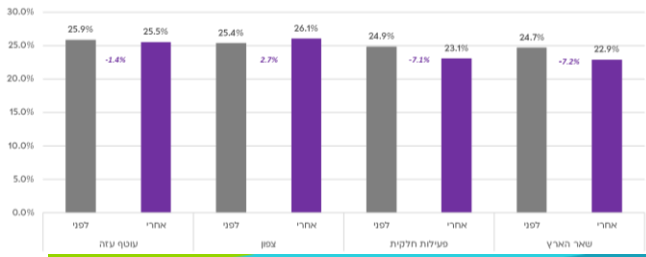
תרשים 1: שיעור אי-איזון סוכרת. העמודות האפורות והסגולות מייצגות את השיעור לפני ואחרי פרוץ המלחמה, בהתאמה

תרשים 2: שיעור אי-איזון לחץ דם. העמודות האפורות והכחולות מייצגות את השיעור לפני ואחרי פרוץ המלחמה, בהתאמה

תרשים 3: שיעור אי-איזון LDL. העמודות האפורות והסגולות מייצגות את השיעור לפני ואחרי פרוץ המלחמה, בהתאמה

ממצאים

שיעור אי-איזון סוכרת בקרב חולי סוכרת עלה במפונים מיישובי עוטף עזה (ב-9%), וירד במפוני הצפון (ב-3.1%) ביישובי פעילות חלקית (ב-1.6%), וביתר היישובים בארץ (ב-4.3%).

שיעור אי-איזון לחץ דם בקרב בעלי אבחנת יל"ד עלה במפונים מיישובי העוטף (ב-30.8%) והצפון (ב-8.0%), וירד מעט ביישובי פעילות חלקית וביתר היישובים (ב-3.3 וב-1.9, בהתאמה).

שיעור בעלי רמות $\text{LDL} > 130$ בקרב בעלי אבחנת היפרליפידמיה כמעט ולא השתנה בקרב המפונים. נצפתה ירידה של כ-7% ביישובי פעילות חלקית ובשאר הארץ.

מסקנות והמלצות

- בהמשך לפרוץ המלחמה, נצפתה עליה בשיעורי אי-איזון של מדדים מטבוליים, ובפרט בקרב תושבי היישובים שפונו, התואמת למידרג הצפוי של מעגלי ההשפעה.
- המשך הנגשה ויישוג (outreach) שירותי רפואה מונעת נחוצים בפרט בקרב המפונים, בכדי למתן את הנזקים העקיפים העתידיים של המלחמה על בריאות האוכלוסיה.